

Wymagania edukacyjne przedmiotu wiedza o społeczeństwie w zakresie rozszerzonym dla klasy 1 I Liceum Ogólnokształcącego w Łosicach

(do podręcznika *Wiedza o społeczeństwie 1. Zakres rozszerzony. Podręcznik dla szkoły ponadpodstawowej* autorstwa Artura Derdziaka)

Temat (rozumiany jako lekcja)	Wymagania na ocenę dopuszczającą	Wymagania na ocenę dostateczną	Wymagania na ocenę dobrą	Wymagania na ocenę bardzo dobrą	Wymagania na ocenę celującą
	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:	Uczeń:
SPOŁECZEŃSTWO					
I. Człowiek jako jednostka w społeczeństwie					
1. Człowiek jako istota społeczna	– wyjaśnia pojęcia: <i>socjologia, psychologia, neopsychologia, psychoanaliza, osoba, osobowość, temperament, tożsamość, mentalność, neurotyzm, monizm, spirytualizm, materializm, dualizm</i> ; – wyjaśnia, czym są potrzeby człowieka; – podaje hierarchię potrzeb człowieka według Abrahama Masłowa.	– wymienia czynniki, które mają wpływ na zachowanie się człowieka (koncepcja behawiorystyczna, poznawcza, psychoanalityczna); – określa, jakie elementy składają się na osobowość i temperament; – wyjaśnia kwestię racjonalności, emocji, uczuć i charakteru w postępowaniu człowieka.	– charakteryzuje i rozpoznaje klasyczne koncepcje osobowości; – odróżnia inteligencję od inteligencji emocjonalnej i wielorakiej; – porównuje typy osobowości Hipokratesa z typami wyróżnionymi przez C.G. Junga i wyciąga wnioski;	– określa, czym jest postawa; – analizuje uwarunkowania procesu kształtowania i zmiany postaw na przykładzie stereotypów; – określa wpływ uznanego systemu wartości na hierarchię potrzeb człowieka; – analizuje teorie: Z. Freuda, A. Adlera, H.J. Eysencka i wyciąga wnioski.	– wykazuje, że człowiek jest istotą społeczną; – uzasadnia przyczyny powstawania stereotypów i przewiduje związane z tym niebezpieczeństwa; – omawia koncepcję osoby w nurtach substancjalistycznym i relacjonistycznym.
2. Socjalizacja i stygmatyzacja w życiu jednostki	– wyjaśnia pojęcia: <i>socjalizacja, socjalizacja pierwotna, socjalizacja wtórna, socjalizacja odwrócona, resocjalizacja, alienacja, stygmatyzacja</i> ;	– przedstawia sposoby przeciwstawiania się stygmatyzacji, nietolerancji i dyskryminacji; – odróżnia akceptację od tolerancji.	– charakteryzuje na przykładach różne rodzaje norm społecznych i omawia ich genezę; – wyjaśnia, jak tworzą się podziały na „swoich”	– analizuje przyczyny i skutki alienacji; – porównuje modele socjalizacji charakterystyczne dla własnej grupy wiekowej i pokolenia	– uzasadnia, w jaki sposób działa mechanizm kontroli społecznej i jakie są skutki łamania norm społecznych; – przygotowuje dialog

	<i>cja, internalizacja, dyskryminacja, nietolerancja, pokolenie Y.</i>		i „obcych”.	rodziców i wyciąga wnioski.	między przedstawicielem starszego i młodszego pokolenia na temat różnego stosunku do pracy.
3. Komunikacja w życiu człowieka	– wyjaśnia pojęcia: <i>komunikacja werbalna i niewerbalna, autoprezentacja, asertywność, suplikacja, autopromocja, ingrაცja, agresja, zachowanie pasywne.</i>	– omawia różnorodne formy komunikowania się; – przedstawia cechy człowieka asertywnego wg Herberta Fensterheima i Jeana Baera.	– określa zasady zachowań asertywnych, podaje przykłady stosowania zwrotów asertywnych i omawia wynikające z tego korzyści; – rozpoznaje modele zachowania się ludzi.	– wykazuje znaczenie komunikacji niewerbalnej w porozumiewaniu się; – na podstawie źródła ikonograficznego rozpoznaje zachowanie człowieka i określa rodzaj komunikatu przedstawiony na ilustracji.	– analizuje rodzaje taktyk autoprezentacji i podaje przykłady ich stosowania; – tworzy własny zestaw zachowań asertywnych.
4. Życie społeczne jednostki	– wyjaśnia pojęcia: <i>życie społeczne, wartości społeczne, normy, postawy, cnoty obywatelskie, konflikt społeczny, wartości afirmowane, anomia, dewiacja, patologia, instytucja społeczna, negocjacje, mediacje, arbitraż, koncyliacja, kompromis, burza mózgów, analiza SWOT, metaplan, drzewo decyzyjne, światopogląd, ład społeczny, referendum, plebiscyt, głosowanie, wybory.</i>	– przedstawia mechanizmy regulujące życie społeczne; – wyjaśnia mechanizm konfliktów międzygrupowych, w tym ich eskalacji; – wymienia zasady i metody rozwiązywania problemów.	– wyjaśnia, czym jest anomia i jakie niesie ze sobą skutki; – charakteryzuje znaczenie instytucji społecznych; – omawia koncepcję dobra wspólnego.	– uzasadnia, jakie zalety i wady mają negocjacje, mediacje i arbitraż; – na podstawie źródła statystycznego określa, które wartości są najważniejsze dla Polaków i mają wpływ na sens życia.	– analizuje katalog wartości afirmowanych w społeczeństwie polskim; – uzasadnia i ocenia uwarunkowania prawidłowego procesu decyzyjnego.
5. Człowiek a zbiorowość	– wyjaśnia pojęcia: <i>więzi społeczne, zbiorowość społeczna, społeczeń-</i>	– wymienia rodzaje więzi społecznych; – przedstawia, jak po-	– charakteryzuje różne zbiorowości społeczne; – wyjaśnia dystanse	– porównuje wspólnotę i społeczeństwo pod	– analizuje różne rodzaje społeczności: lokalną, regionalną, państwową

	<i>stwo, dystanse przestrzenne człowieka, działania społeczne, flash mob.</i>	wstają więzi społeczne.	przestrzenne człowieka wg Edwarda Halla;	względem występujących w nich więzi; – na podstawie definicji społeczeństwa i własnej wiedzy przedstawia różnice między społeczeństwem polskim a niemieckim.	i globalną; – uzasadnia, jaki jest przebieg procesu powstawania więzi społecznych.
6. Grupy społeczne	– wyjaśnia pojęcia: <i>grupa społeczna, grupy odniesienia pozytywnego i negatywnego, konformizm, nonkonformizm, antykonformizm, inkluzywny, ekskluzywny.</i>	– omawia cechy grupy społecznej; – przedstawia klasyfikację grup społecznych.	– charakteryzuje role społeczne; – rozpoznaje grupy społeczne ze względu na ich cechy.	– ocenia zalety i wady konformizmu i nonkonformizmu; – omawia i porównuje funkcje grup społecznych.	– analizuje reguły wzajemności, zaufania i pomocy obowiązujące w grupie; – ocenia wpływ grupy na jednostkę.
7. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna	– wyjaśnia pojęcia: <i>rodzina, rodzina wielopokoleniowa, rodzina „atomowa”, rodzina nuklearna, pokrewieństwo, powinowactwo, przysposobienie, wstępni, zstępni.</i>	– omawia, jakie przeobrażenia następują w obrębie rodziny; – wyjaśnia, jakie funkcje spełnia rodzina.	– charakteryzuje współczesne typy rodzin; – przedstawia, jakie problemy wiążą się z realizacją różnych funkcji rodziny.	– analizuje przyczyny i skutki problemów współczesnych rodzin; – charakteryzuje szanse i zagrożenia współczesnych rodzin.	– ocenia wybrane stosunki prawnorodzinne; – analizuje, które problemy współczesnych rodzin mogą wpłynąć na trwałość małżeństwa.
8. Człowiek jako jednostka w społeczeństwie – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
9. Człowiek jako jednostka w społeczeństwie – lekcja sprawdzająca wiadomości i umiejętności	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
10. Publicystycznym okiem – dyskusja	– czyta ze zrozumieniem teksty i przygotowuje swój głos w dyskusji.	– omawia teksty źródłowe na temat zaostrenia przepisów i kar oraz mi-	– analizuje dwa teksty źródłowe na temat pracy zawodowej kobiet mają-	– na podstawie źródeł i własnej wiedzy podaje argumenty w dyskusji:	– argumentuje swoje stanowisko wobec pytania postawionego

		tów resocjalizacyjnych.	cych małe dzieci i przygotowuje głos w dyskusji.	Wychowywanie dzieci czy praca zawodowa kobiet? Jaki model życia rodzinnego jest lepszy dla rodziny i dla społeczeństwa?	w dyskusji: Wychowywanie dzieci czy praca zawodowa kobiet? Jaki model życia rodzinnego jest lepszy dla rodziny i dla społeczeństwa?
II. Charakterystyka życia społecznego					
1. Społeczeństwo i jego struktura	– wyjaśnia pojęcia: <i>struktura społeczna, społeczeństwa morficzne, mikro i makrostruktury, mezostruktury, klasa, warstwa, struktura demograficzna.</i>	– wymienia podstawowe elementy struktury społecznej; – określa koncepcje ujmowania struktury społecznej.	– rozpoznaje społeczeństwo morficzne i amorficzne; – charakteryzuje różne czynniki, które wpływają na prestiż społeczny wykonywanych zawodów.	– analizuje dane statystyczne dotyczące prestiżu zawodów oraz schemat i wyciąga wnioski na temat związku prestiżu z przynależnością do klasy społecznej; – uzasadnia, co może być przyczyną awansu lub degradacji społecznej.	– uzasadnia, jakie zmiany zaszły w strukturze społeczeństw na przestrzeni dziejów; – przygotowuje projekt badawczy na temat zróżnicowania strukturalnego społeczeństw w różnych kręgach cywilizacyjnych.
2. Historyczne formy organizacji społeczeństwa	– wyjaśnia pojęcia: <i>teoria linearna rozwoju społeczeństw, teoria cykliczna rozwoju społeczeństw, teoria dychotomiczna rozwoju społeczeństw, społeczeństwo pierwotne, zbieracko-łowieckie, nomadyczne, rolnicze, industrialne, postindustrialne, tradycyjna społeczność wiejska.</i>	– przedstawia cechy społeczeństwa pierwotnego, zbieracko-łowieckiego, nomadycznego, rolniczego, industrialnego i postindustrialnego; – wyjaśnia ekonomiczne różnice między poszczególnymi typami społeczeństw.	– charakteryzuje teorie: linearną, cykliczną i dychotomiczną rozwoju społeczeństw; – rozpoznaje historyczne formy organizacji społeczeństwa; – przedstawia cechy tradycyjnej społeczności wiejskiej.	– analizuje i porównuje cechy poszczególnych form organizacji społeczeństwa; – wskazuje różnice między społeczeństwem przemysłowym a poprzemysłowym; – na podstawie źródeł charakteryzuje współczesne społeczeństwa zbieracko-łowieckie lub nomadyczne.	– analizuje i porównuje społeczeństwo tradycyjne i feudalne, oraz wyciąga własne wnioski; – na podstawie źródeł udowadnia, że polskie społeczeństwo rozwija się zgodnie z teorią linearną.
3. Współczesne formy organizacji społeczeń-	– wyjaśnia pojęcia: <i>społeczeństwo informacyjne</i>	– omawia wpływ społec-	– charakteryzuje cechy współczesnych społec-	– analizuje uwarunkowania rozwoju społec-	– analizuje infografikę pod

stwa	(<i>sieciowe</i>), <i>globalne</i> , <i>masowe</i> , <i>konsumpcyjne</i> , <i>otwarte</i> , <i>zamknięte</i> , <i>społeczeństwo wolnego czasu</i> , <i>światy wirtualne</i> , <i>Second Life</i> , <i>blogi</i> i <i>videoblogi</i> , <i>portale społecznościowe</i> (<i>social media</i>), <i>marketing internetowy</i> , <i>gry sieciowe</i> , <i>zakupy internetowe</i> , <i>nawigacja</i> , <i>firmy IT</i> , <i>praca zdalna</i> , <i>globalizacja</i> , <i>makdonaldyzacja</i> .	czeństwa masowego i konsumpcyjnego na wyższe wartości; – wyjaśnia, jakie zagrożenia niosą ze sobą poszczególne typy współczesnych społeczeństw; – przedstawia proces tworzenia się społeczeństwa otwartego.	czeństw; — określa przejawy funkcjonowania społeczeństwa globalnego w Polsce; – porównuje społeczeństwo informacyjne z globalnym, określa podobieństwa i różnice między nimi.	czeństwa informacyjne; – uzasadnia wpływ urbanizacji na rozwój społeczeństwa masowego.	kątem wpływu internetu i komputera na kontrolę własnej osoby; – na podstawie informacji zawartych w źródle ikonograficznym udowadnia, jaki model społeczeństwa dominuje obecnie w Polsce.
4. Demografia współczesnego świata	– wyjaśnia pojęcia: <i>demografia</i> , <i>populacja</i> , <i>zachowania demograficzne</i> , <i>przyrost naturalny</i> , <i>niż</i> i <i>wyż demograficzny</i> , <i>kapitał ludzki</i> ; – omawia zakres zainteresowań demografii.	– wskazuje wyżej i niżej demograficzne na piramidzie wiekowej.	– analizuje sytuację demograficzną Polski na tle tendencji globalnych.	– na podstawie mapy udowadnia, że Polska ma jeden z najniższych współczynników dzietności w Europie.	– wyjaśnia wpływ demografii na rozwój gospodarczy kraju.
5. Przemiany struktury i problemy społeczeństwa polskiego	– wyjaśnia pojęcia: <i>drobnomieszczaństwo</i> , <i>inteligencja</i> , <i>chłopi</i> , <i>robotnicy</i> , <i>burżuazja</i> , <i>ziemianie</i> , <i>klasa średnia</i> , <i>transformacja</i> , <i>społeczeństwo postindustrialne</i> , <i>ubóstwo</i> , <i>pauperyzacja</i> , „ <i>nowa klasa</i> ”, <i>alkoholizm</i> i <i>przestępczość</i> , <i>fonoholizm</i> , „ <i>mowa nienawiści</i> ”,	– przedstawia strukturę klasowo-warstwową współczesnego społeczeństwa polskiego według Edmunda Wnuka-Lipińskiego; – rozpoznaje problemy życiowe młodzieży w społeczeństwie polskim i formułuje sądy w tych kwestiach.	– rozróżnia społeczeństwo PRL od współczesnego; – charakteryzuje wybrany problem życia społecznego w RP.	– analizuje sposoby adaptacji klas społecznych do zmian społeczno-gospodarczych w RP; – wskazuje na przyczyny degradacji i awansu społecznego przedstawicieli tych klas społecznych.	– uzasadnia, na czym polega kwestia dyferencjacji społecznej (różnicowania się) inteligencji; – rozważa zasadność stosowania tej kategorii do analizy współczesnej struktury społecznej w RP.

	<i>profilaktyka.</i>				
6. <i>Homo sovieticus</i> a współczesne społeczeństwo	– wyjaśnia pojęcia: <i>homo sovieticus</i> , <i>propaganda</i> , <i>socjalizm</i> , <i>bezklasowe społeczeństwo</i> , <i>ideologia</i> , <i>komunizm</i> , <i>homosos</i> .	– określa, czym różni się <i>homo sovieticus</i> Zinowiewa od wizji Tischnera.	– dostrzega niekonwencjonalne metody dostosowania się do życia w społeczeństwie; – rozpoznaje współczesne przykłady „człowieka sowieckiego”.	– rozważa zasadność teorii „człowieka sowieckiego”, odnosząc się do konkretnych współczesnych przykładów; – uzasadnia negatywny lub pozytywny stosunek ludzi do zmian ekonomicznych wynikających z transformacji politycznej.	– analizuje na podstawie literatury i tekstów źródłowych niekonwencjonalne formy przystosowania się do zmiany systemowej; – dokonuje metodą rybiego szkieletu analizy problemu <i>homo sovieticus</i> – klient komunizmu.
7. Nierówności i wykluczenie społeczne	– wyjaśnia pojęcia: <i>nierówności społeczne</i> , <i>nierówność szans życiowych</i> , <i>społeczne wykluczenie</i> , <i>państwo dobrobytu</i> , <i>państwo opiekuńcze</i> , <i>egalitaryzm</i> , <i>liberalizm</i> , <i>poziom deprywacji materialnej</i> , <i>spirala biedy</i> , <i>marginalizacja społeczna</i> .	– wie, skąd wynikają nierówności społeczne; – omawia, na czym polega społeczne wykluczenie; – przedstawia koncepcję sprawiedliwości społecznej według Chaima Perelmana.	– wyjaśnia związek między nierównościami społecznymi a nierównością szans życiowych; – na przykładzie źródeł wskazuje przejawy nierówności społecznych.	– charakteryzuje mechanizm i skutki społecznego wykluczenia i podaje sposoby przeciwdziałania temu zjawisku; – porównuje nierówności społeczne w Niemczech i w Polsce.	– porównuje skalę nierówności społecznych w Polsce i wybranym państwie; – analizuje przejawy nierówności społecznej będące wynikiem dyskryminacji na tle niepełnosprawności, rasowym, religijnym oraz płciowym i proponuje sposoby ich przezwyciężania.
8. Ruchliwość społeczna	– wyjaśnia pojęcia: <i>ruchliwość społeczna</i> , <i>strukturalna</i> , <i>pionowa</i> (wertykalna), <i>pozioma</i> (horyzontalna), <i>wewnątrzpokoleniowa</i> , <i>międzypokoleniowa</i> , <i>mobilność przestrzenna</i> , <i>emigracja</i> , <i>imigracja</i> , <i>reemigracja</i> , <i>repatriacja</i> .	– wyjaśnia uwarunkowania pionowej i poziomej ruchliwości społecznej; – podaje przykłady pionowej oraz poziomej ruchliwości społecznej; – omawia typy społeczeństw ze względu na natężenie ruchliwości	– wyjaśnia, w jaki sposób edukacja jest związana z ruchliwością poziomą; – przedstawia specyfikę procesów migracyjnych do Europy i wewnątrz niej.	– analizuje specyfikę procesów migracyjnych w Europie; – na podstawie źródeł określa, który kraj cieszy się od lat największą popularnością wśród emigrujących Polaków oraz podaje przyczyny tego zjawiska;	– na podstawie danych z wykresu oraz wiedzy własnej uzasadnia, dlaczego kryzys migracyjny przypadł na 2015 r.; – korzystając z

	<i>cja, impatriacja, deportacja, awans i degradacja społeczna.</i>	społecznej.		– uzasadnia swój stosunek do emigracji zarobkowej.	danych z wykresu, rozstrzyga, czy możemy obecnie mówić o opanowaniu kryzysu migracyjnego w Europie.
9. Ruchy społeczne i ich wpływ na zmianę społeczną	– wyjaśnia pojęcia: <i>zmiana społeczna, ruchy rewolucyjne i zachowawcze, ruchy reformatorskie, ekspansywne, emancypacyjne, obywatelskie, feminizm, ekologizm, antyglobalizm, alterglobalizm, sufrażystki, non-violence.</i>	– omawia rodzaje zmian społecznych; – wyjaśnia, kim byli i co zrobili Mahatma Gandhi i Martin Luther King.	– charakteryzuje różnice między ruchami rewolucyjnymi a reformatorskimi, starymi a nowymi; – przeprowadza wywiad z osobą, która pamięta czasy Solidarności, walki o przemiany polityczne i ekonomiczne w czasach PR.	– uzasadnia słuszność ustawy wprowadzającej na listy wyborcze tak zwane kwoty, czyli zasadę określającą procentowy udział obu płci na listach; – przeprowadza badania na temat przyrostu naturalnego swojej miejscowości w ciągu ostatnich pięciu lat.	– analizuje założenia ideowe feminizmu, ekologizmu, antyglobalizmu i alterglobalizmu; – redaguje przemówienie, w którym przedstawia własną wizję lepszej przyszłości społeczeństwa polskiego w kontekście walki o prawa określonej grupy politycznej.
10. Charakterystyka życia społecznego – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
11. Charakterystyka życia społecznego – lekcja sprawdzająca wiadomości i umiejętności	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
12. Publicystycznym okiem – dyskusja	– czyta ze zrozumieniem teksty i przygotowuje swój głos w dyskusji.	– omawia teksty źródłowe na temat dyskryminacji kobiet i mężczyzn.	– analizuje dwa teksty źródłowe na temat dyskryminacji kobiet i mężczyzn.	– na podstawie tekstów źródłowych i własnej wiedzy podaje argumenty do postawionego pytania: Kto we współczesnym świecie jest bardziej dyskryminowany –	– argumentuje swoje stanowisko wobec pytania postawionego w dyskusji: Kto we współczesnym świecie jest bardziej dyskryminowany – kobieta czy mąż-

				kobieta czy mężczyzna?	czyzna?
III. Naród					
1. Naród i jego tożsamość	– wyjaśnia pojęcia: <i>ród, klan, plemię, naród, ojczyzna, tożsamość narodowa, świadomość narodowa, symbole narodowe, nacjonalizm.</i>	– omawia czynniki narodotwórcze: terytorium, pochodzenie etniczne, organizację polityczną, integrację gospodarczą, społeczną i kulturę; – przedstawia proces tworzenia narodu.	– charakteryzuje czynniki narodotwórcze i sprzyjające zachowaniu tożsamości narodowej; – przygotowuje plakat, uwzględniając 10 najważniejszych wydarzeń, które miały wpływ na kształtowanie się narodu polskiego.	– charakteryzuje dwie koncepcje narodu: etniczno-kulturową i polityczną; – argumentuje, jakimi kryteriami powinien się kierować człowiek utożsamiany z jakimś narodem.	– uzasadnia, jaki wpływ na kształtowanie się narodu ma polityka; – korzystając z dostępnych źródeł informacji, klasyfikuje narody europejskie według kryteriów politycznych i etniczno-kulturowych.
2. Postawy względem narodu	– wyjaśnia pojęcia: <i>asymilacja, mniejszości narodowe i etniczne, imigranci, patriotyzm, rasizm, szowinizm, kosmopolityzm, internacjonalizm, ksenofobia, apartheid.</i>	– przedstawia postawy społeczeństwa polskiego wobec mniejszości narodowych i etnicznych oraz wobec innych narodów (także imigrantów); – omawia przykłady kosmopolityzmu we współczesnym świecie.	– omawia czynniki sprzyjające asymilacji oraz służące zachowaniu tożsamości narodowej; – rozpoznaje przejawy ksenofobii i uzasadnia potrzebę przeciwstawiania się temu zjawisku.	– korzystając z materiałów źródłowych i własnych obserwacji, podaje przykłady ksenofobii, szowinizmu, rasizmu, antysemityzmu w Polsce; – interpretuje pojęcie ojczyzny ukazane w wierszu Karola Wojtyły.	– analizuje postawy współczesnych Polaków wobec własnej ojczyzny i innych narodów; – na podstawie tekstu źródłowego uzasadnia, czy słuszne jest twierdzenie, że Żydzi są zagrożeniem.
3. Mniejszości narodowe i imigranci w Polsce	– wyjaśnia, czego dotyczą: Konwencja o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności (Europejska Konwencja Praw Człowieka), Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych, Konwencja Ramo-	– wymienia międzynarodowe konwencje chroniące prawa mniejszości narodowych; – odróżnia mniejszości narodowe od etnicznych; – wyjaśnia, jakie czynniki wpłynęły na przed-	– charakteryzuje postawy społeczeństwa polskiego wobec mniejszości narodowych, etnicznych i imigrantów; – przedstawia szczegółowe prawa mniejszości narodowych i etnicznych oraz grup posługujących się językiem regional-	– analizuje stan przestrzegania praw mniejszości narodowych i etnicznych w Polsce i w wybranym państwie; – pozyskuje z różnych źródeł informacje na ten temat oraz na temat mniejszości polskiej w różnych państwach.	– przedstawia i ocenia dziedzictwo kulturowe wybranej grupy mniejszości etnicznej i narodowej; – na podstawie przedstawionych badań uzasadnia, jaki jest najbardziej rozpowszechniony w polskim społeczeństwie

	wa o Ochronie Mniejszości Narodowych, Ustawa z dn. 6 stycznia 2005 r. o mniejszościach narodowych i etnicznych oraz o języku regionalnym, Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce, Niemiecka Wspólnota „Pojednanie i Przyszłość”, Konwencja genewska z 1951 r., Protokół nowojorski z 1967 r., uchodźca, Ustawa z dn. 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu uchodźcom ochrony na terytorium RP.	stawione na mapie rozmieszczenie poszczególnych mniejszości narodowych w Polsce.	nym w RP.		stereotyp na temat Romów.
4. Historyczne i współczesne uwarunkowania polskiej emigracji	– wyjaśnia pojęcia: <i>potoki emigracyjne, migracje, Wielka Emigracja, emigracja zarobkowa i ekonomiczna, Polacy z Kresów, przesiedlenia, Radio Wolna Europa, ziemie odzyskane, sentymentalna polska tożsamość, repatriacja</i>; – podaje, czego dotyczą Ustawa o repatriacji z dn. 9 listopada 2000 r. oraz Ustawa o Karcie Polaka z dn. 7 września	– podaje, jakie wydarzenia historyczne przyczyniły się do powstania potoków polskiej emigracji; – przedstawia różne formy i treści tożsamości Polaków mieszkających za granicą.	– charakteryzuje uwarunkowania współczesnej emigracji naszych rodaków; – wyjaśnia różnicowanie form i treści tożsamości polskiej naszych rodaków mieszkających poza granicami Polski.	– analizuje przyczyny zamieszkiwania Polaków poza granicami RP; – na podstawie tekstu źródłowego uzasadnia odpowiedź na pytanie: Czy każdy potomek obywateli II RP, którzy po II wojnie światowej pozostali na terytorium ZSRR, ma prawo do statusu repatrianta?	– przedstawia założenia Karty Polaka i repatriacji oraz analizuje mocne i słabe strony tego zjawiska; – dokonuje analizy porównawczej XIX-wiecznej emigracji zarobkowej ze współczesną.

	2007 r.				
5. Wielowarstwowość tożsamości narodowej wybranych społeczeństw europejskich	– wyjaśnia pojęcia: <i>wielowarstwowość, tożsamość narodowa, polityczna i kulturowa, koncepcja narodu polskiego, Flamandowie, Walonowie, Katalończycy, Kastylijczycy, Baskowie, Galisyjczycy, ETA, odrębność narodowa</i> .	– wyjaśnia, na czym polega wielowarstwowość tożsamości narodowej; – wyjaśnia charakter kantonalny tożsamości narodowej w Szwajcarii.	– charakteryzuje tożsamość narodową mieszkańców Szwajcarii, Belgii, Hiszpanii, Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej; – określa Hiszpanię jako państwo regionalne i przedstawia problem autochtonów.	– charakteryzuje działania niepodległościowe wybranej przez siebie narodowości; – analizuje złożoną tożsamość Walonów i Flamandów.	– uzasadnia na wybranych przykładach, czy zróżnicowana tożsamość narodowa jest przeszkodą dla jedności tożsamości państwowej, czy nie ma na nią wpływu; – na podstawie danych rozstrzyga, jaka jest tendencja Irlandczyków w XXI w. wobec pozostania Irlandii Północnej w Wielkiej Brytanii.
6. Polityka wybranych państw wobec mniejszości narodowych i imigrantów	– wyjaśnia pojęcia: <i>unifikacja, asymilacja, integracja, akulturacja, grupy etniczne, pakt i umowy międzynarodowe, multi-kulti, melting pot, „przybysze z Maghrebu”</i> ; – podaje, czego dotyczy Konwencja genewska z 1951 r.	– przedstawia różne modele polityki wobec imigrantów (unifikacja, asymilacja, integracja, wielokulturowość) w państwach Europy; – omawia kwestię akulturacji i asymilacji grup mniejszościowych, w tym migranckich.	– porównuje stosunek różnych państw Europy do imigrantów; – dowodzi, jakie warunki powinien spełnić imigrant, aby uzyskać polskie obywatelstwo.	– analizuje stan przestrzegania praw mniejszości narodowych w wybranych państwach; – charakteryzuje wieloetniczność współczesnych państw.	– uzasadnia wpływ polityki państwa na akulturację i asymilację grup mniejszościowych; – argumentuje, jakie zagrożenia dla UE niesie wzrost liczby imigrantów.
7. Grupy autochtoniczne we współczesnym świecie	– wyjaśnia pojęcia: <i>autochtoni, rezerваты, Indianie, akulturacja, Red Power (indiańska siła) panindianizm, Inuici (Eskimosi), Aleuci, Buriaci, Ewenkowie, Jakuci, Ketowie, Jukagirzy, autonomia</i> .	– przedstawia specyfikę społeczno-kulturową wybranych rdzennych grup autochtonicznych na kontynencie amerykańskim, w Związku Australijskim lub azjatyckiej części Federacji Rosyjskiej.	– omawia różne modele polityki wobec tych grup; – charakteryzuje Aborygenów, Indian oraz autochtonów zamieszkujących Federację Rosyjską.	– na podstawie źródeł analizuje sytuację ekonomiczną Indian w USA i uzasadnia, czy zgadza się z tezą, że w ostatnich czasach ona się poprawia oraz rozwija się panindianizm.	– analizuje dane statystyczne dotyczące edukacji Aborygenów oraz pozostałych mieszkańców Australii i formułuje wnioski.
8. Konflikty społeczne	– wyjaśnia pojęcia: <i>kon-</i>	– omawia rodzaje kon-	– charakteryzuje przy-	– charakteryzuje	– analizuje próby rozwią-

we współczesnym świecie	<i>flikt społeczny, konflikt pokoleń, konflikty klasowe, kulturowe, rasowe, narodowe, plemienne, religijne, wojna sześciodniowa, pierwsza intifada, Autonomia Palestyńska, powstanie zapatorystów, konflikt multilateralny.</i>	fliktów społecznych; – wyjaśnia, jakie są przyczyny powstawania konfliktów między narodami.	czyny i skutki konfliktów w byłej Jugosławii, Sudanie, Izraelu, Meksyku, Syrii; – wskazuje na mapie obszar występowania ISIS.	inny niż opisany w podręczniku konflikt społeczny istniejący we współczesnym świecie; – przedstawia i uzasadnia przyczyny, skutki oraz metody rozwiązania czterech wybranych konfliktów między narodami.	zywania długoletnich konfliktów przez organizacje międzynarodowe: ONZ, NATO, Unię Afrykańską, Unię Europejską i poszczególne państwa.
9. Naród – lekcja powtórzeniowa	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.
10. Naród – lekcja sprawdzająca wiadomości i umiejętności	jw.	jw.	jw.	jw.	jw.